TABULÆ INTESTINI DUODENI.

TABULÆ
INTESTINI
DUODENI.

EDUARDI SANDIFORT,

MEDICINÆ, ANATOMES, ET CHIRURGIÆ, IN ACADEMIA BATAVA, QUÆ LEIDÆ EST, PROFESSORIS;

T A B U L Æ
I N T E S T I N I
D U O D E N I.

L U G D U N I B A T A V O R U M,

APUD P. v. D. E Y K ET D. V Y G H,

M D C C L X X X.

EDUARDI SANDIFORT

TABULÆ INTESTINI DUODENI.

PROOEMIUM.

Omnium, quotquot in corpore humano dantur, partium situm atque nexum, rite cognovisse, tantæ utilitatis, tantæ necessitatis summo jure habetur, ut, consentientibus omnibus, verus diversorum organorum usus, illis neglectis, intelligi, explicari, sedes innumerorum morborum determinari, nequeat, ac præcipuum salutiferæ artis fundamentum, unice ex fabrica corporis bene perspecta petendum, vacillet, collabatur, subvertatur penitus. Merito ea propter illi, qui anthropographiam conscri-

pserunt, veram sedem uniuscujusque partis determinarunt, antequam interiorem compositionem perquirerent: merito, qui cunctas partes, depictas, oculis subjicere conati sunt, ad situm earum atque cohaesionem præprimis attendendum esse, censuerunt: merito rejiciuntur icones, quæ partes, ab omni cum aliis nexu liberas, distractas, extra veram sedem exhibent, sic ut relatio, quam diversi generis organa inter se habent, cognosci nequeat, nisi eorundem situs antea sit exhibitus.

Non tamen omnium partium sedes æque facile determinatur, aut, si in cadavere, rite præparato, egregie demonstrari, atque exacte describi possit, non tamen æque bene depingi, & accuratis figuris oculis subjici valet. Locum hoc præsertim habet, quoad illas partes, quae adeo absconditæ sunt, ut non conspiciantur, nisi aliæ reclinentur, e suo dimoveantur situ; locum hoc itaque habet quoad intestinum duodenum, quod tot aliis cingitur, contegitur, partibus, ut hactenus vix ullus dici possit, situm ipsius exactissime repræsentasse, licet in id omni ope incubuerint multi, & descriptione, quam pararunt, exactissima, ostenderint, sese opti-

mo

me verum hujus intestini situm, nexumque, perquisivisse, intellexisse.

Cognitio tamen hujus intestini, cujus tanta censetur utilitas, ut nonnulli vicariam ventriculi naturam ipsi tribuerint, physiologo, pathologo, adeo necessaria habenda est, ut functio ipsius, mutationesque, quas subeunt ea, quæ, ventriculo jam subacta, ipsi infunduntur, comprehendi, variorumque affectuum, quorum certe sedes hoc in intestino quærenda est, indoles, duodeni natura neglecta, explicari, cognosci, nequeant; cuncta vero hæc percipiantur facillime, si situs, nexus, fabrica, notabilis hujus intestini optime innotuerint.

Lubuit hanc ob causam tentare, quid repetitum sæpissime examen, quid peritissimi ac dexterrimi delineatoris manus efficere posset. In quinquaginta itaque, immo pluribus, cadaveribus, infantum, adultorum, præparationem dicti intestini, diversis modis, institui, curavique, ut semper ea, quæ sese oculis offerebant, exacte delinearentur. Nata sic iconum, duodeni situm exhibentium, insignis collectio, ex qua illas, quæ hisce quinque tabulis sistuntur, selectas, & dicti intestini sedem ab anterio-

teriore, a posteriore, vacuo plenoque, integro & aperto, ventriculo, ob oculos ponentes, tentaminis adinstar, in lucem emitto, ea spe, fore, ut, etiamsi nondum plenarie, (dum, omnibus numeris absolutam duodeni iconem præstari non posse, peritissimi judicant anatomici) melius tamen, quam quæ hactenus divulgatæ sunt, scopo satisfaciant, vel saltem, utilitate sua non plane destituantur.

C A-

CAPUT PRIMUM.

Generalis descriptio situs, decursusque, duodeni.

Quæ a faucibus ad anum sese extendit, via diversæ in variis locis capacitatis existit. Infundibuliformis pharynx, satis amplus, descendendo coarctatus, in œsophagum definit. Hic, per posticam mediastini caveam descendens, per carneam diaphragmatis partem penetrans, se in ventriculum explicat. Ventriculus, in sinistro latere amplissimum saccum formans, quo magis versus dextrum latus vergit, eo magis contrahitur, & in canalem intestinorum, primo angustiorem, dein capaciorem, ad anum terminatum, definit.

Eædem, quæ ventriculum formant, tunicæ tubum intestinalem componunt; licet enim pylorus intra tenuium intestinorum primum promineat, & extrinsecus circulo quodam strictiore sese prodat, attamen externa, muscularis, nervea, atque interna membrana continuatæ sunt.

Dependens a mesenterio, &, hujus ope, lumbis adhærens, canalis intestinalis, vario sensu, mobilis est, sic ut di-

diverſæ ipſius partes nunc hanc nunc illam ſedem occupent; inter alias tamen duodenum certo & conſtanti loco ſemper adfixum eſt, ſicque vicinis partibus nexum, ut vix ac ne vix quidem, niſi morboſo in ſtatu, ſede ſua turbari poſſit.

Primo parumper adſcendens, dextrorſumque tendens, dein deſcendens, rurſus adſcendens, creſcentis lunæ formam, cujus concava pars latus dextrum ſpinæ dorſi reſpicit, quodammodo refert.

Pylorum (*a*) quippe ambiens (*b*), ibique loci non adeo capax (*c*), duodenum, ad parvam a ventriculo diſtantiam ſurſum, dextrorſum (*d*), parumque retrorſum incedit, dein, amplius factum, ſeſe incurvat, ſic ut, qua parte hepar (*e*) reſpicit, extenſæ, ac eapropter glaberrimæ, tunicæ ſint (*f*), qua parte ſpinam dorſi, rugoſæ fiant, ſeu complicentur (*g*), ſicque juxta veſiculam felleam (*h*), & paulo ultra cervicem ejus, ante venæ portarum truncum,

(*a*) Tab. II. Fig. 1. f. Fig. 2. c. Fig. 3. f.
(*b*) Tab. I. i. i.
(*c*) Tab. II. Fig. 1. g. Fig. 2. d. Fig. 3. g.
(*d*) Tab. I. k.
(*e*) Tab. I. c. c. Tab. II. Fig. 1. b. Fig. 2. b. Fig. 3. a.
(*f*) Tab. I. l. l. l.
(*g*) Tab. I. i. o. m.
(*h*) Tab. I. e. Tab. II. Fig. 1. c. Fig. 2. i. Fig. 3. b.

cum, jamjam hepar ingreſſurum (*i*), arteriæ cœliacæ ramum hepaticum (*k*), ductum (*l*) choledochum (quæ vaſa unicum in faſciculum (*m*) colligi ſolent), deſcendit ad concavam renis partem (*n*); ab hac introrſum ac ſurſum vergit (*o*), & oblique ante arteriam renalem, venam cavam (*p*), & aörtam (*q*), juxta venam renalem; quæ vaſa ſpinae dorſi (*r*) accumbunt; pone radicem meſenterii (*s*), arteriam meſentericam ſuperiorem (*t*), & venam meſeraicam magnam (*u*), progreditur, donec in ſiniſtro latere ſeſe manifeſtet, &, facto flexu ad altitudinem vertebræ quartæ lumborum a ſacro, deſinat in jejunum (*v*), hunc in finem ex meſenterio (*w*) antrorſum emergens, & ex foramine quaſi prodiens, in quo meſocolon transverſum (*x*) & radix meſenterii (*y*) conveniunt, quæ partes non

(*i*) Tab. V. Fig. 1. m.
(*k*) Tab. V. Fig. 1. i.
(*l*) Tab. V. Fig. 1. h.
(*m*) Tab. V. Fig. 1. i. Fig. 2. f.
(*n*) Tab. I. y. Tab. II. Fig. 1. l. Fig. 2. g. Fig. 3. k.
(*o*) Tab. I. m. Tab. II. Fig. 1. g. g. Fig. 2. d. d. Fig. 3. g. g.
(*p*) Tab. II. Fig. 1. q.
(*q*) Tab. II. Fig. 1. n.
(*r*) Tab. II. Fig. 1. t.
(*s*) Tab. I. p. p. Tab. II. Fig. 1. k. k. Fig. 2. l. k. k. Tab. IV. Fig. 1. k. l. l. l. Fig. 2. h. i. i. i. i. Tab. V. Fig. 1. k. q. q.
(*t*) Tab. I. x.
(*u*) Tab. I. w.
(*v*) Tab. I. n. Tab. II. Fig. 1. h. Fig. 2. e. Fig. 3. h. Tab. III. Fig. 1. m. Fig. 2. e. Fig. 3. d.
(*w*) Tab. III. Fig. 1. b. b. c. d. d. f. f.
(*x*) Tab. I. g. g. r. Tab. III. Fig. 1. b. c. d.
(*y*) Tab. I. p. p. r. Tab. III. Fig. 1. e. f. f.

non tantum vaginæ ſpeciem formant, qua deliteſcit dictum inteſtinum, antequam in ſiniſtro latere ſeſe manifeſtat, ſed & externam ſuam lamellam cum externa duodeni, jam in jejunum transeuntis, tunica commiscent (*z*).

Adimplet cavum duodeni arcum Pancreas (*a*), quod apice ſuo a liene (*b*) progreſſum, pone ventriculum (*c*) ſeſe abſcondens, oblique parum deſcendens, ſenſimque lateſcens, concavæ duodeni (*d*) parti adnectitur, illudque inteſtinum pro parte tegit (*e*), pingui vel celluloſa tela radicis meſocoli (*f*) coopertum.

In ſuo decurſu, præter pancreas, præter peritonæum; quod abit in duodeni membranam externam, & illud per priora ſurſum & ſiniſtrorſum veſtit; adcumbentes habet partes

(*z*) Tab. III. Fig. 2. b. b. c. e. Fig. 3. c. c. c. e. e. d.

(*a*) Tab. I. o. o. Tab. II. Fig. 2. m. m. Fig. 3. i. i. Tab. IV. Fig. 1. g. g. Fig. 2. m. m. m. Tab. V. Fig. 1. l. l. l.

(*b*) Tab. II. Fig. 1. i. Fig. 2. f. Fig. 3. l. Tab. IV. Fig. 1. f. Fig. 2. l. l. Tab. V. Fig. 1. f.

(*c*) Tab. IV. Fig. 1. c. c. Fig. 2. c. Tab. V. Fig. 1. c.

(*d*) Tab. I. i. l. l. l. m. Tab. II. Fig. 1. d. d. Fig. 2. g. g. g. Tab. IV. Fig. 1. h. h. h. Fig. 2. g. g. g. Tab. V. Fig 1. o. o. o.

(*e*) Tab. I. o. o. Tab. II. Fig. 2. m. m.

(*f*) Tab. IV. Fig. 1. k. Fig. 2. h. Tab. V. Fig. 1. k.

tes varias, hepar (*g*); vesiculam felleam (*h*); mesocoli illam partem, quæ a rene sub hepate oblique sursum adscendit, &, ut duodenum pateat, vel abscindi, vel attolli, & ad marginem thoracis reflecti debet (*i*), cuique, copiosam pinguedinem continenti, adnectitur colon; omentum parvum, quod a ventriculo ad hepar tendit, &, supra duodenum descendendo, ad colon pertingit; renem dextrum (*k*); vasa varia, venam cavam inferiorem (*l*), aörtam (*m*), vasa renalia, arteriam mesentericam superiorem (*n*), quæ, ex aörta infra cœliacam enata, inter pancreas atque duodenum (*o*), ad radicem mesenterii (*p*) tendit, &, inter eius lamellas (*q*) progressa, ramis innumeris intestina petit, venam meseraicam magnam (*r*), quæ, multis radicibus ex intestinis enata, a latere arteriæ mesentericæ superioris (*s*), inter mesenterii lamellas (*t*) adscen-

(*g*) Tab. I. c. c. Tab. II. Fig. 1. b. b. Fig. 2. h. h. Fig. 3. a. a. a. Tab. IV. Fig. 1. d. Fig. 2. d. Tab. V. Fig. 1. d. d.

(*h*) Tab. I. e. Tab. II. Fig. 1. c. Fig. 2. i. Fig. 3. b.

(*i*) Tab. I. g. g. f. f.

(*k*) Tab. I. y. Tab. II. Fig. 1. l. Fig. 2. g. Fig. 3. k.

(*l*) Tab. II. Fig. 1. q.

(*m*) Tab. II. Fig. 1. n.

(*n*) Tab. I. x.

(*o*) Tab. I. inter o & p. Tab. IV. Fig. 1. inter g & h. Fig. 2. inter m & g. Tab. V. Fig. 1. inter l & o.

(*p*) Tab. IV. Fig. 1. k. Fig. 2. h. Tab. V. Fig. 1. k.

(*q*) Tab. I. p. p. q. q. q.

(*r*) Tab. I. w.

(*s*) Tab. I. x.

(*t*) Tab. I. p. p. q. q. q.

ſcendit, & una cum vena lienali (*u*), & meſeraica minore ſeu hæmorrhoidali interna, deſinit in truncum venæ portarum, quæ pone pancreas ac duodenum oblique dextrorſum ad hepar vadit (*v*).

Huc in genere redit ſitus decurſusque duodeni, quem adeo exacte deſcripſerunt Santorini, Winſlow, Bonazzolius, Monro, Schreber, Guarengeot, Clauſen, Haller, alii, ut temerarium foret, aliam rurſus expoſitionem, data copioſiorem, concinnare; ſufficere vero poſſe videatur, ſi breviter, ipſis tamen autorum verbis, ſubjungatur, quid dicti Anatomici memoriæ prodiderint (*w*), ut eorundem deſcriptiones cum noſtris iconibus comparari valeant.

Ve-

(*u*) Tab. V. Fig. 1. n. (*v*) Tab. V. Fig. 1. m.

(*w*) Pylori orificio duodenum continuari, nemo ignorat, illud vero modo per duos treſve digitos eodem pyloro ſuperius eſſe, ac ſuper incumbere, licet id perpetuum eſt, de celebrioribus tamen anatomicis haud quaquam intelligitur; quod porro flexuoſo ductu leviter demiſſum inter felleam cyſtim, & pancreas ſeſe conjicit; dein ſupra cavam, ac ſub portarum venam paulum transverſim incedens altero flexu adſcendit iterum, circumundique adjunctis partibus firme alligatum, ut inde, ac ab eo poſitu minime dimoveri poſſit; ſub ventriculo locatur, ubi poſtremo flexu in acutum angulum conformatum deorſum verſus convertitur, ut laxe tum meſenterio junctum in jejunum abit, atque is duodeni terminus eſt. SANTORINI Obſ. Anatom. Cap. 9. §. 7. pag. 166.

Auſſi-

Verum exactiſſimæ licet deſcriptiones ſint, quas Viri, ſane celeberrimi, dederunt, non tamen adeo felices fuis-
ſe

Auſſitôt que cet inteſtin a pris ſa naiſſance du pylore, il fait d'abord une petite courbure en arriere, obliquement de haut en bas, enſuite il forme une ſeconde courbure vers le rein droit, au quel il eſt plus ou moin attaché, & de-là il paſſe devant l'artere renale, la veine renale, & la veine cave, en remontant inſenſiblement de droite à gauche jusques devant l'aorte, & devant les dernieres vertebres du dos. Il continue ſa route au de-là obliquement & devant par un contour léger, que l'on peut regarder comme une troiſieme courbure, & comme l'extrémité du duodenum. Dans tout ce trajet le Duodenum eſt fortement attaché par des replis du péritoine, principalement par une duplicature tranſverſale qui donne origine au meſocolon. Les deux lames de cette duplicature du péritoine étant d'abord écartées l'une de l'autre, & s'uniſſant un peu après, laiſſent naturellement entr'elles un eſpace triangulaire, dont le dedans eſt tapiſſé du tiſſu cellulaire. C'eſt dans cet eſpace que le duodenum eſt adhérant par le tiſſu cellulaire aux parties que je viens de nommer, & qu'il eſt enfermé comme dans un étui angulaire, de maniere que ſans diſſection on ne voit que ſes deux extrémités, les quelles ſont encore cachées par le colon, & par les premieres circonvolutions de l'inteſtin jejunum. WINSLOW Expoſition Anatomique Traité du Bas ventre §. 105. p. 101. à Paris 1766.

Inteſtinum duodenum has habet progreſſiones. Ab initio procedit cum meſocolo conjunctum, ac tres fere digitos deſcendit, colo arctisſime, levius reni dextero, adhæreſcens. Tum colon ac renem ipſum relinquens, ſupra ſpinam inflectitur, adhuc meſocolo adhærens. Hic inter ſubjectam venam cavam, & ſuperpoſitam venam portæ ſe immittit, & ad ſiniſtram ventris partem adſcendit, nec unquam non me-

ſe videntur in figuris, quibus dicta illuſtrare conati ſunt, multique agnoverunt difficultatem ſummam, quæ in delinean-

ſocolo adnexum eſt; donec ad meſeræum perveniens ſuperiori ejus alæ tandem adjungitur. Nam quamvis meſeræum duodeno leviter & vix adhæreat hoc loco, mediam tamen meſocoli partem, quam modo diximus cum duodeno conjungi, radicibus ſuis pervadit, & ſurſum anterius fertur. Oportet ergo inteſtinum duodenum meſocolo circumdari, atque ipſum quaſi perforare & circa medium volvi. BONAZZOLIUS de Bonon. Scient. & Art. inſtituto atque Academia Comment. Tom. 2. part. 1. pag. 138.

From the pylorus, which is raiſed upwards and backwards from the ſtomach, the duodenum deſcends obliquely to the right ſide, with the anterior lamella of the omentum fixed to its inferior part; and the little omentum, proceeding from the oppoſite part, to connect it to the liver. After this, the duodenum is involved for about an inch and a half, in a doubling of the omentum, and then enters into the duplicature of the meſocolon, where it can 't be ſeen without diſſecting away that fatty membrane. It deſcends in this cellular sheath, till it is almoſt contiguous to the great ſac of the colon, which properly is the human cœcum. In this deſcent the colon lies before it; the bilary duct, hepatic artery and nerve, vena portarum, and emulgent veſſels, are behind it: the liver, gall-bladder, and right kidney, are on its right ſide, and the pancreas is on the left. This gut makes ſeveral turns in this progreſs; for it is raiſed into a convexity forwards, where it paſſes before the veſſels of the liver. Immediately after, it bends backwards and to the right ſide, till it approaches the right kidney, and then turns forward, and a little to the left in its courſe towards the great ſac of the colon. The Duodenum then makes a conſiderable curve to the left ſide, where it is in-

neando hocce inteſtino ſeſe ipſis obtulit, quamque vix ac ne vix quidem ſuperare valuerunt; nec mirum, ſola enim in-

involved in a cellular ſubſtance, which may be looked on as the common root of the meſentery and meſocolon, through the membrane of which it may be ſeen commonly, even in very fat bodies, without any diſſection. In the concave left ſide of this curve, the thick extremity of the larger pancreas and the little pancreas are lodged; the ſuperior meſenteric artery and vein, coming through te Notch between the larger and leſſer pancreas, hang looſe before the gut here; and the ductus communis choledochus, after paſſing behind the gut a little higher, unites commonly with the pancreatic duct, very little above the loweſt part of the curve, and after paſſing obliquely through the coats of the gut, the two ducts open by one common orifice in the poſterior part of the duodenum. After the curve juſt now deſcribed, the duodenum is involved in the root of the meſentery, and mounts obliquely within it towards the left ſide, with the vena cava behind it; and after a courſe of about four inches there, riſes forwards, to acquire a proper meſentery, or to commence jejunum, the membranes of the root of the meſentery ſeeming to make a ring at which the gut comes out, though they are really continued on the inteſtine, and form its external membranous coat. MONRO in Medical Eſſays and Obſervations vol. 4. art. 11. pag. 57.

Principium duodeni adſcendit atque ſuperius eſt pyloro ventriculi, vel vacui, vel parum repleti; contra, ventriculo repletiſſimo, fundus hujus e diametro oppoſitus eſt ſpinæ dorſi, atque duodeni initium eſt in plano, ad ſpinam dorſi orthogonio. Sic natum inteſtinum, flexuoſo ductu, ſe immittit quaſi in cavum quoddam, factum, ſiniſterius a parte omenti, a ventriculo ad hepar euntis; ſuperius a parte concava jecinoris, præciſe infra ligamenti umbilicalis inſertionem in he-

infantum cadavera nonnulli fecuerunt; alii thoracem aperuerunt, vel ventriculum infigniter fuftulerunt, ficque, vario

hepar, &, quoad circumferentiam dexteriorem, a veficula fellis, *colo*, atque rene dextro. Tumque renem deferens, incedit incurvum fupra mufculum pfoas magnum, truncum venæ cavæ, atque venam emulgentem dextram. Dein progreditur transverfim. Ubi fere ad fpinam dorfi pervenit, caudicem venofum meferaicum, ad hepar euntem, incumbentem fibi fentit. Pancreas hunc caudicem fupra duodenum conftanter amplectitur, figura femicirculari. Duodeno inteftino incumbunt porro, juxta finiftrum latus hujus caudicis, rami fuperioris arteriæ meferaicæ. Inteftinum a fpina dorfi poftea demittitur in cavum finiftrum abdominis, per eandem fpinam divifi; in quo adfcendens, mefocolon mox tranfit, nomenque mutat. SCREIBER in Actis Petropolit. Tom. 7. ad annos 1734 1735 pag. 431.

Nous obfervons d'abord trois contours différens au duodenum. Le premier contour, en tombant un peu perpendiculairement, jette fa courbure extérieurement & en arriere, tandis que fa cavité eft intérieurement & en devant. Il part du pilore qu'il environne, & eft libre dans tout fon trajet fans avoir de mézentere auquel il foit attaché. Le fecond contour du duodenum commence auprès du rein droit auquel il eft collé & attaché; de-là cet inteftin (caché par le commencement de l'arc du colon qui eft lui-même collé fur l'extrémité inférieure du même rein, de façon que ces trois parties font comme collées enfemble) paffe enfuite transverfalement, & fe niche dans la duplicature ou dans un efpace triangulaire formé par la duplicature du mezo-colon, afin de traverfer le ventre par-deffus, ou mieux par-devant la derniere vertebre du dos, & la premiere des lombes. Dans ce trajet il eft couché fous la furface inférieure du pancréas, qui eft auffi enveloppé dans l'efpace triangulaire du mezo-co-

rio modo mutatum, non naturalem, exhibuerunt ſitum; notum enim, partes, in infantum corporibus laxiores, facilius

colon, mais ſous le plan ſupérieur & incliné de ce ligament. Le duodenum en paſſant devant la derniere vertebre du dos, & la premiere des lombes, ſe gliſſe auſſi dans cet endroit ſous la racine du mézentere, & derniere la veine-porté: c'eſt-là où il commence ſon troiſiéme contour en s'avançant obliquement à gauche & en devant; pour donner enſuite naiſſance au jejunum. GARENGEOT Splanchnologie ou l'Anatomie des viſcéres. Tom. 1. pag. 254.

Duodenum adſcendit, reflectitur, & deſcendit: primo hoc tractu retrorſum magis quam ſurſum vergere videtur, porro extrorſum potius ad veſiculam felleam usque progreditur, ejusque cervicem & partem corporis tegit, a qua ſub hepate recta quaſi via defertur, & ad interiorem renis dextri marginem, ſeu hylum renalem, deducitur, in pinguedine delitefcens; ab hac parte renis introrſum ac ſurſum vergit, & ita oblique ſuper ſpinam dorſi vel potius ſuper venam cavam & arteriam aörtam in ſiniſtram cadaveris partem deducitur. Hoc in tractu pinguis meſenterii radix ſupra duodenum extenditur, illudque quaſi abſcondit, ut, niſi extenſione quadam facta, obſervari nequeat, a parte tamen ſiniſtra hujus radicis meſenterii duodenum magis in conſpectum prodit, quam a dextra, cum in progreſſu ſuo dextrum hoc latus relinquat. Dum autem hoc ſuo tractu ad ultimam dorſi vertebram adſcendat, ad meſocolon quoque pertingit, & in duplicatura ejus a radice ſua pingui ſuſcipitur, a qua tamen, levi flexu facto, tandem in inferiore parte ſecedit, & antrorſum in jejunum continuatur. Ultima hæc duodeni curvatura ſub pancreate hæret, hæc enim glandula extremitate ſua ſiniſtra & cuſpidata a liene aliqua ex parte deorſum extenditur. L. CLAUSSEN de inteſtini duodeni ſitu & nexu. Lipſiæ 1757. §. 5. Conf. Theſaur. Diſſert. vol. 3. pag. 276. ſeq.

Duo-

cilius cedere, locum mutare, &, vel parum dilatato in iis thoracis margine, a ſede naturali removeri; notum, aperto tho-

Duodenum ex pyloro primo leniter ſurſum, dein magis retrorſum, & paulum deorſum pergit, ita ut duplici vel triplici alternatione iter in univerſum transverſum emetiatur, adusque veſiculam fere fellis. Tunc vero deſcendit ad angulum rectum, & prius ſiniſterius, dein dexterius ſe in meſocoli duplicationem inſinuat, atque ita per inferiorem laminam pellucet. Sed brevi poſtea inflectitur ſiniſtrorſum, in ea ipſa duplicatione meſocoli, & ſimul adſcendit modice, atque ante aörtam, comite vena renali dextra, pervenit ad communem meſocoli transverſi, & meſenterii radicem, pone vaſa magna meſenterii, tumque, circa eam radicem conflexum, deſcendit, emergendo in abdomen inferius, eſtque jejunum. HALLER in notis ad Prælectiones BOERHAVII in proprias institutiones rei medicæ vol. 1. pag. 408.

In Elem. Phyſiol. Tom. 7. pag. 10. ſeq. plenius de eodem argumento agens, hæc habet: Incipit tenue inteſtinum a ventriculo, ſic ut pylorum, in cavum annulum protractum, amplectatur, eique adhæreſcat, quo loco, etiam nulla membrana remota, annulus extus apparet. Inde pergit, primumque ductum ſuum perficit in univerſum transverſum, ut dextrorſum tendat, & modice retrorſum; tamen ut una alternis imperfectis flexionibus, antrorſum emergere, & retrorſum ſe recipere, adſcendere ſurſum & deorſum redire videatur, quo ad veſiculæ fellis radicem adtingat. Hæc pars duodeni meſocoli lamina tegitur, a porta omenti deſcendente. — In pleno ventriculo potius paulum deſcendit. — Quando nunc cervicem fellei folliculi adtigit, & aliquando etiam paulo ultra progreſſum eſt, tunc mutat iter, & ante renem deſcendit, ad infima ejus viſceris, & ut una dextrorſum & paulum retrorſum inclinetur, etiam ea ſede a lamina ſuperiori meſocoli transverſi tectum. Pars ſuperior ductus bilarios habet incumbentes, inde pone colon deſcendit. Ima fere in parte hujus ſecundi du-

thorace, partes omnes, non fatis retentas, verfus latera prolabi, aliumque, quam habere folent, fitum acquirere; notum, ventriculi curvatura inferiore, unde omentum altera fua procedit lamella. fuperiora verfus directa, primum duodeni flexum omnino perire, & inteftinum hoc a ventriculo directe defcendere. Diverfas itaque præparationes effe inftituendas cenfui, diverfo adfpectu duodenum effe delineandum, putavi, ut ex pluribus demum figuris cognofcatur, quod unica exprimere non licet.

ductus choledochum canalem fibi immiffum recipit. Paulo prius capfulam renalem dextram contingit. Inde tertius ductus fequitur, & nunc ab inferiori lamina mefocoli fulcitur, eam inter & fuperiorem interceptum. Transverfum ergo finiftra repetit, pone pancreas, pone venæ portarum principem truncum, & pone arteriam mefentericam, focium fere venæ renalis, fed anterius, ante aörtam arteriam venamque cavam, ut una tamen adfcendat. Etiam hic alternas habet, fed exiguas, flexiones. Quando nunc ad eorum magnorum vaforum, pervenit, quæ diximus, finifteriora, tunc flexu facto emergit antrorfum, & infigniter furfum, & per foramen proprium, in quo mefocolon transverfum & nafcens mefenterium conveniunt, defcendit in partem abdominis, quæ eft infra mefocolon transverfum. Quando ex eo foramine prodiit, jam mutato nomine, dicitur jejunum.

C C A-

CAPUT SECUNDUM.

Præparationum, ad icones parandas institutarum, enarratio.

Probe gnarus, quantæ mutationes, quoad situm viscerum, obferventur in corporibus, quibus, incurvata spina (*), thoracis offea compages a naturali statu maxime recedit, quibus, per longum temporis spatium, sæpe per totius vitæ decursum, pectus cum superiore abdominis parte, insigniter fuit compressum, ut in sequiori sexu, qui, rigidissimis thoracibus, pulchram formam acquirere studens, naturalem & decoram membrorum compositionem frequentius vitiat, & omnia pectoris abdominisque viscera graviter afficit (*a*), toties contingit; & duodeni vicinarumque partium sedem hac de causa multum mutari (*b*), expe-

(*) Conf. Morgagni de sed. & caus. morb. Epist. 27. art. 31. Epist. 4. art. 16. Ludwig Progr. cont. observ. in sectione cadaveris fœminæ p. 5. 6. Doct. a Roy de Scoliosi. pag. 133.

(*a*) Winslow Mem. de l'Acad. des Sciences 1741. pag. 234. edit. Amst. Platner Opuscul. Medic. Tom. 1. pag. 143.

(*b*) Ludwig de situ viscerum in infimo ventre. pag. 8.

experientia edoctus, cadavera, variæ quidem ætatis, ſed omnia bene conformata, amploque thorace gaudentia, ſelegi, ut, diverſis præparationibus inſtitutis, adjectæ parentur icones. Quum enim tot partibus cingitur, tot contegitur, quum vaſa alia ante, alia pone hoc inteſtinum, decurrunt, non poſſibile fuit, cuncta, quæ ad rite intelligendam ſedem duodeni requiruntur, paucis exhibere figuris.

Neceſſarium primo loco viſum fuit, duodenum delineare, prout ſeſe offert, quando omentum atque colon ſublata ſunt, hepar vero thoracis, penitus clauſi, margini ſic appreſſum tenetur, ut totum duodenum liberum ſit, ſimulque oſtendere, qua ratione ſeſe ſubjiciat meſenterio, cum quo confluit meſocolon, quomodo vaſa per meſenterium ante duodenum decurrant. Aperto itaque abdomine, reclinatis integumentis, muſculis, peritonæo (*c*), ſublato omento, ligato & abſciſſo colo, ubi ex cæco (*d*) progreditur, partem hujus inteſtini una cum adnexo meſocolo abſtuli, partem, eidem membranæ nexam, verſus latus ſiniſtrum reclinavi, & thoracis margini adpoſui (*e*). Cæcum, naturali ſede firmiter nexum, una cum proximo ileo (*f*) ſervavi; reliquam ilei, jejunique (*g*) partem a me-

(*c*) Tab. I. a. a. a. a.
(*d*) Tab. I. α.
(*e*) Tab. I. g. g. f. f.
(*f*) Tab. I. z..
(*g*) Tab. I. n.

mesenterio (*h*) abstuli; mesenterii vero lamellam anteriorem (*i*) separavi; denique parvam aëris quantitatem principio jejuni (*k*) immisi, sic ut parumper adsurgeret duodenum (*l*), aër vero per contractum pylorum ventriculum (*m*) non intraret. Nata sic icon, quæ tabula prima exhibetur.

Ventriculi, mesocolo reflexo (*n*) tecti, non nisi pars dextra, ad pylorum terminata (*o*), conspicitur; hunc ambit duodenum (*p*), inde sursum retrorsumque (*q*) tendens, superiori hac sua curvatura ad altitudinem penultimæ dorsi vertebræ adscendens; pertingit porro ad vesiculam felleam (*r*), indeque descendit (*s*), inter lobum hepatis maximum (*t*), nunc sublatum, & pectoris margini appressum, atque inter renem (*u*). Ad hujus partem concavam atque inferiorem ubi pervenit, inter tertiam, quartamque lumborum a dorso vertebram, sursum iterum adscendit (*v*), mesenterio tectum (*w*), pone ventriculum sese recondit, flexu-

(*h*) Tab. I. s. t. t.
(*i*) Tab. I. q. q.
(*k*) Tab. I. n.
(*l*) Tab. I. i. i. k. l. l. l. m.
(*m*) Tab. I. h.
(*n*) Tab. I. g. g.
(*o*) Tab. I. h.
(*p*) Tab. I. i. i.
(*q*) Tab. I. k.
(*r*) Tab. I. e.
(*s*) Tab. I. l. l.
(*t*) Tab. I. c. inf.
(*u*) Tab. I. y.
(*v*) Tab. I. l. m.
(*w*) Tab. I. p. p. q. q.

flexuque facto, ad altitudinem vertebræ lumborum a dorſo ſecundæ, ex meſenterio, inter illud atque meſocolon (x) egreditur, & in jejunum (y) terminatur. Convexa ergo, magisque æquabilis, pars duodeni eſt, quæ latus corporis dextrum reſpicit (z); concava, rugoſa quaſi, & diverſis locis contracta, quæ verſus latus ſiniſtrum dirigitur (a), & hanc partem adimplet pancreas, quod ſupra inteſtinum ſeſe etiam extendit, illudque tegit (b). Meſenterium, ex lumbis ortum, inter ventriculum & duodenum penetrat (c), cavumque abdominis intrans ſeſe in tantam expandit latitudinem (d), ut integer tenuium inteſtinorum canalis ei adhærere poſſit. Cohæret cum illo meſocolon (e), quod a peritonæo, lumborum vertebras partesque ipſis appoſitas inveſtiente (f), productum, & inteſtini coli tractui adhærens (g), etiam ibi cum meſenterio confluit, ubi ileum (h) in cæcum (i) deſinit. Per hoc meſenterium, inter duas, quibus componitur, lamellas (k), decurrit vena meſeraica magna (l), venæ portarum ramus maximus, quæ, ex inteſti-

(x) Tab. I. inter q. & r.
(y) Tab. I. n.
(z) Tab. I. k. l. l. l.
(a) Tab. I. i. i. m.
(b) Tab. I. o. o.
(c) Tab. I. p. p. q. q.
(d) Tab. I. s. t. t.
(e) Tab. I. r. g. g.
(f) Tab. I. u.
(g) Tab. I. v. γ. γ. γ.
(h) Tab. I. z.
(i) Tab. I. a.
(k) Tab. I. p. q. q.
(l) Tab. I. w.

teſtinis pluribus ramis orta, ante duodenum ſeſe manifeſtat, dein vero ſeſe huic inteſtino ſubjicit, & in truncum venæ portarum, oblique ad hepar tendentem, ſeſe evacuat. A latere dictæ venæ ſiniſtro arteria meſenterica ſuperior (*m*) deſcendit, quæ, ex aörta, infra cœliacam, originem trahens, multis ramis tubum inteſtinalem petit.

Primâ itaque tabulâ nudum conſpicitur duodenum, prout in latere dextro ſeſe manifeſtat, parteſque cernuntur variæ, quæ ipſi incumbunt, ubi, ſpinæ dorſi contiguum, pone meſenterium procedit, nullæ vero ex iis, quæ inter ſpinam atque duodenum dantur, partes in oculos incurrunt.

Ut ergo partes illæ, vaſa præſertim, quæ pone duodenum ſunt, conſpici poſſent, alia opus fuit præparatione. Cadaveris adulti viri abdomine aperto (*n*), tum craſſa, tum tenuia inteſtina, omnia exemi, a meſocolo & meſenterio ſic abſciſſa, ut hæc peritonæi productio integra permanſerit, & verſus latus ſiniſtrum reclinari valuerit (*o*). Clauſus manſit thorax, ne ſitus viſcerum, ſuperiorem abdominis partem occupantium, turbaretur. Præparatas partes omnes dum delineavit, ad pedes cadaveris ſtetit, pictor, dum,

(*m*) Tab I. x.
(*n*) Tab. II. Fig. 1. a. a. a. a.
(*o*) Tab. II. Fig. 1. k. k.

dum, ut primam pararet iconem, cuncta a latere dextro contemplatus eſt, ſicque ſecundâ tabulâ exhiberi potuerunt multa, quæ in prima fruſtra quæruntur.

Ventriculus (*p*), inter hepar (*q*) lienemque (*r*) ſitus, a ſiniſtris ad dextra deſcendens, fundo parumper antrorſum promotus, & immiſſo aëre aliquantum turgidus, oſtio dextro (*s*) parum adſcendit: duodenum autem (*t*), pylorum amplectens, parum adſcendens, ſed ſimul retrorſum decurrens, cyſtim felleam (*u*) attingit, dein flectit ſe, deſcendit ad renem (*v*), ſic ut nunc antrorſum magis promineat, nunc retrorſum ſeſe ſubripiat, nunc iterum ab anteriore plenius ſeſe manifeſtet, & quaſi complicatum ſit. Ultra mediam renis partem ubi pervenit, rurſus incurvat ſeſe, per transverſum abdomen aliquantisper progreditur, incumbens venæ renali dextræ, vaſis ſpermaticis (*w*), ureteri (*x*), venæ cavæ (*y*), aörtæ (*z*); unde arteria meſenterica inferior (*a*) procedit; pone meſenterium (*b*) progreditur,

(*p*) Tab. II. Fig. 1. e. e.
(*q*) Tab. II. Fig. 1. b. b.
(*r*) Tab. II. Fig. 1. r.
(*s*) Tab. II. Fig. 1. f.
(*t*) Tab. II. Fig. 1. g. g. g.
(*u*) Tab. II. Fig. 1. c.
(*v*) Tab. II. Fig. 1. l.
(*w*) Tab. II. Fig. 1. u.
(*x*) Tab. II. Fig. 1. v.
(*y*) Tab. II. Fig. 1. q.
(*z*) Tab. II. Fig. 1. n.
(*a*) Tab. II. Fig. 1. p.
(*b*) Tab. II. Fig. 1. k. k.

ditur, & cum eo pone ventriculum (*c*) delitescit, donec, mesenterio egrediens, sese iterum manifestet, sed in sinistro latere, atque in jejunum (*d*) desinat.

Alia rerum facies sese offert, quando ventriculus sic attollitur, ut fundus, a quo procedit anterior omenti lamella, sursum dirigatur (*e*); descendit tunc pylorus (*f*), duodeni adscensus, superiorque curvatura, pereunt. Demittit se a pyloro directe inter hepar (*g*), atque renem dextrum (*h*), donec ad hilum renis perveniens sese incurvet (*i*), mesenterio subjiciat (*k*), pone illud, vasaque, per hanc membranam decurrentia (*l*), adscendat, &, versus anteriora promotum, ex mesenterio exeuns, terminetur in jejunum (*m*).

Quando ventriculus maxime repletur, sic adsurgere solet, ut major curvatura versus anteriora non tantum dirigatur, verum totus quasi invertatur, simulque orificium dextrum retrorsum deorsumque vergat. Ut hoc ostendi valeret,

(*c*) Tab. II. Fig. 1. e.
(*d*) Tab. II. Fig. 1. h.
(*e*) Tab. II. Fig. 2. a. a. b. b.
(*f*) Tab. II. Fig. 2. c.
(*g*) Tab. II. Fig. 2. h. h.
(*h*) Tab. II. Fig. 2. g.
(*i*) Tab. II. Fig. 2. d. d. d.
(*k*) Tab. II. Fig. 2. k. k.
(*l*) Tab. II. Fig. 2. l.
(*m*) Tab. II. Fig. 2. e.

ret, & simul interiora paterent, aperto infantis abdomine, ligato & abscisso colo, sublatis tenuibus intestinis, omento, reclinato ad marginem thoracis hepate, aëre sic implevi ventriculum atque duodenum, ut partes hæ insigniter intumescerent; factam sic præparationem frigidissimo aëri exposui, partes congelatas abdominis cavo exemi, anteriorem ventriculi & duodeni partem abscidi, sicque forma & capacitas ventriculi (*n*), orificium sinistrum (*o*), pylorus (*p*), duodenum (*q*), apertura ductus choledochi & pancreatici (*r*), dicti intestini (*s*) decursus pone mesenterium (*t*), jam pro parte ablatum, ipsius transitus in jejunum (*u*), pancreas (*v*), aliaque optime sese monstrarunt.

Ortus, situs, decursusque, duodeni videntur præcedentibus tabulis satis bene exhiberi, verum exitus ipsius ex superiori abdominis camera in inferiorem, transitus in jejunum, tum demum rite apparent, quando mesocolon cum colo attollitur, sublatum vero, & ad marginem thoracis reclinatum, sustinetur; remotis tenuibus, & ad aliquam a prin-

(*n*) Tab. II. Fig. 3. c.c.
(*o*) Tab. II. Fig 3. e.
(*p*) Tab. II. Fig. 3. f.
(*q*) Tab. II. Fig. 3. g.g.g.
(*r*) Tab. II. Fig. 3. n.
(*s*) Tab. II. Fig. 3. g.g.
(*t*) Tab. II. Fig. 3. m.m.
(*u*) Tab. II. Fig. 3. h.
(*v*) Tab. II. Fig. 3. i. i.

D

principio jejuni diſtantiam, tum ab ipſo hoc, tum a meſenterio, abſciſſis. Talem præparationem Tabula tertia exhibet. Prima quidem figura totum ferme meſocolon (*w*), cujus inferiori & laterali ſiniſtræ parti incumbit meſenterium (*x*), nexum ipſius cum meſenterio, tum ubi exit duodenum (*y*), tum ubi tenue ultimum in craſſorum primum terminatur (*z*), monſtrat; quæ ut tanto melius percipi poſſent, meſocolon in utroque latere ſic liberatum eſt, ut attolli, & visceribus, laterales abdominis partes occupantibus, imponi potuerit. Medio in meſocolo (*a*) duodenum (*b*) exit de ſuperiore abdominis parte, ſic ut lamina meſocoli ſuperior ſupra duodenum pergat, eique, ac proximo jejuno, externam tunicam præbeat; oſtendit hoc ſecunda ejusdem tabulæ figura, quæ partem meſocoli transverſi (*c*), meſenterium (*d*), harum membranarum continuationes (*e*), monſtrat; dum tertia meſenterium, juxta inteſtinum, nunc reclinatum (*f*), adſcendens (*g*), pariter in externam inteſtini membranam continuatum (*h*), depingit.

Ut

(*w*) Tab.III.Fig.1.a.b.b.c.d.d.
(*x*) Tab.III.Fig.1. f.f.g.g.g.
(*y*) Tab.III. Fig.1. e.
(*z*) Tab.III. Fig.1. h.i.a.d.
(*a*) Tab.III. Fig.1.e.
(*b*) Tab.III. Fig.1. m.
(*c*) Tab.III. Fig.2. b.b.b.
(*d*) Tab.III. Fig.2. d.d.
(*e*) Tab.III. Fig.2. c.c.
(*f*) Tab.III. Fig.3.d.
(*g*) Tab.III. Fig.3. c.c.c.
(*h*) Tab.III. Fig.3.e.e.

Ut mesenterium, sic mesocolon, suam originem a peritonæo trahit. Ubi quippe colon ultimam suam flexuram format (*i*), peritonæum productionem, similem mesenterio, emittit (*k*), quæ illam coli flexuram sequitur, & intestinum in ea firmat ac sustinet. Hæc peritonæi productio mesocolon est, & sequitur totum tractum intestini coli, cum eoque versus lienem adscendit; hoc mesocolon sinistrum est (*l*). Inde a liene similis, & priori continua, peritonæi productio, & multo laxior, ex transverso excurrit versus hepar, infra ventriculum; hoc mesocolon transversum dicitur (*m*), colon transversum a liene ad hepar sustinens. Inde porro ab hepate cum colo inflexum descendit dextrorsum in cæcum, & hujus appendicem vermiformem (*n*), & mox ipsi mesenterio continuatur (*o*); hoc mesocolon dextrum (*p*) appellatur (*q*).

Decurrens descripto modo transversum mesocolon membranam sistit, diaphragmati nonnihil analogam, licet hujus for-

(*i*) Tab. I. γ. γ.

(*k*) Tab. I. u. Tab. III. Fig. 1. 2. 3. a.

(*l*) Tab. III. Fig. 1. a. b. b.

(*m*) Tab. I. g. g. Tab. II. Fig. 1. b. c. d.

(*n*) Tab. I. s. Tab. III. Fig. 1. d. d.

(*o*) Tab. I. t. t. Tab. III. Fig. 1. d. f. f. g. g. g.

(*p*) Tab. III. Fig. 1. d. d.

(*q*) Conf. Marherr Prælect. in H. Boerhave Instit. Medic. Tom. 1 pag. 482. Haller Elem. Physiol. vol. 7. pag. 255. seq.

fornici non accurate refpondentem, fed planiorem, & obliquo fitu finiftrorfum magis adfcendentem, quæ cavum abdominis in fuperiorem & inferiorem cameram dividit. Superior camera inter fornicem diaphragmatis & mefocolon transverfum datur; hæc, a parte dextra amplior, hepar, lienem, medioque inter hæc vifcera loco fitum ventriculum, ac duodenum, continet; ventriculus autem mediam & anteriorem partem ita occupat, ut finiftrorfum magis vergat, &, dum in dextro latere extremitatem parvam fub hepatis partem convexam quodammodo abfcondit, magna extremitate finiftram partem fuperioris abdominis cameræ ferme totam occupat, & fub cavum diaphragmatis ita fefe demittit, ut marginem lobi hepatis minoris, finiftrorfum fpectantem, a margine lienis fuperiore diftinguat (*r*). Ventriculus itaque oblique pofitus eft, atque extremitas major longe fuperior, quam minor, deprehenditur (*s*); magna curvatura finiftrorfum & extrorfum vertitur, minor concavam hepatis partem refpicit. Cardia tamen & pylorus non multum diftant, fed ob fingularem ventriculi flexum a parte interiore fatis propinqua funt (*t*), præfertim, fi ventriculus diftentus, curvatura magna valide expanfa, eft. Inferior camera,

(*r*) Ludwig de fitu viscerum in infimo ventre. pag 10.

(*s*) Tab. II. Fig. 1. e. fup. Tab. (*t*) Tab. II. Fig. 3. e. f. I. h.

mera, ſub meſocolo transverſo invenienda, amplior, inteſtinis, per meſenterium, curioſiſſime flexum & reflexum, in ſuo ſitu retentis; renibus, ſed lumbis pone peritonæum appoſitis; & denique, cum pelvi unam eandemque capacitatem conſtituens, organis, ex naturæ lege ibi inveniendis, locum præbet.

Duodenum ſeſe ſubjicere meſenterio, pone illud, ante venam cavam, renalem dextram, aörtam, adſcendere, ex figuris, hactenus expoſitis, ſatis conſtat; verum conſpici ille decurſus nequit, niſi, ſublata tota dorſi ſpina, una cum muſculis, a latere ipſius inveniendis, reclinato diaphragmate, ligatis, diſciſſisque vaſis, quæ inter ſpinam atque peritonæum ſunt, vena cava, aörta, ſublatis etiam renibus, aperto dein, & a duodeno, cui membranam externam dat, ſeparato peritonæo, cuncta, quæ abdomine continentur, viſcera, ſuo in ſitu a poſteriore examinantur, dum abdomen ab anteriore perfecte clauſum eſt. Talem viſcerum conſpectum ex infante Tabula quarta exhibet. Eandem præparationem in adulti hominis cadavere repetii, perſuaſus, ſummæ utilitatis eſſe, ut a poſteriore partes, quotquot in collo, thorace, abdomine, dantur, quotannis demonſtrentur, ſed tali modo partes inter ſeſe conveniebant, ut viſum non fuerit, iconem, ad tale corpus paratam, reli-

quis addere. Lateralis vero earundem partium conſpectus, quo nonnulla melius in oculos incurrunt, Tabulæ quartæ figura ſecunda exhibitus; & præcedenti ſimilis præparatio, in neonato infante inſtituta, quam Tabulæ *quintæ* figura prima oculis offert, ſua utilitate non carere videbantur.

Oeſophagus (*u*), per partem carneam diaphragmatis (*v*) ubi penetravit, ſeſe explicat in ventriculum (*w*), verſus latus ſiniſtrum maxime expanſum. Huic lateri appoſitus lien eſt (*x*), qui, expanſo ventriculo, dum oſſa, jam ſublata, partes non amplius ſuſtinent, deſcendere ſolet. A liene pone ventriculum pancreas (*y*) decurrit, ſeque concavæ duodeni parti adplicat. Hujus inteſtini principium nunc in oculos incurrere nequit, verum decurſus ipſius inter hepar (*z*) atque renem, ſublatum, curvatura inferior, adſcenſus (*a*) pone meſenterium, a lumbis abſciſſum (*b*), tanto apparent melius. Meſenterium, inter duodenum & ventriculum,

(*u*) Tab. IV. Fig. 1. 2. b. Tab. V. Fig. 1. b.

(*v*) Tab. IV. Fig. 1. 2. a. a. Tab. V. Fig. 1. a.

(*w*) Tab. IV. Fig. 1. c. c. Fig. 2. c. Tab. V. Fig. 1. c.

(*x*) Tab. IV. Fig. 1. f. Fig. 2. l. l. Tab. V. Fig. 1. f.

(*y*) Tab. IV. Fig. 1. g. g. Fig. 2. m. m. m. Tab. V. Fig. 1. l. l. l.

(*z*) Tab. IV. Fig. 1. d. Fig. 2. d. d. Tab. V. Fig. 1. d. d.

(*a*) Tab. IV. Fig. 1. h. h. h. Fig. 2. g. g. g. Tab. V. Fig. 1. o. o. o.

(*b*) Tab. IV. Fig. 1. k. Fig. 2. h. Tab. V. Fig. 1. k.

lum, versus anteriora progrediens, in cavum abdominis sese explicat, &, ab anteriore illam duodeni partem, quæ spinæ dorsi accumbit, & cujus latus posterius nunc nudum conspicitur, integens (c), sese infra hoc intestinum monstrat (d). Portarum vena, quæ ex meseraica majore, minore, & lienali, producitur, pone duodenum ad hepar tendit (e), concomitatur eandem arteriæ cæliacæ, jam ab aörta solutæ, ramus dexter (f), & canalis choledochus (g), qui, ex cystico & hepatico ductu enascens, ad pancreaticum accedit, pone intestinum descendit, & aperto ostio intra illud hiat (h); quæ vasa omnia unicum in fasciculum collecta, & cellulosæ ope nexa, esse solent (i).

Ut denique pateat, qualem mutationem, una cum visceribus reliquis, subeat duodenum, quando thorax osseus naturalem amisit formam & vel solus difformis est, vel spina dorsi simul incurvata existit, ultimam iconem, post factam in tali corpore, dictam sæpius, præparationem, addendam esse

(c) Conf. Tab. I. p. p. r. q. q. t. t. Tab. II. Fig. 1. k. k. Fig. 2. k. k. Fig. 3. m. m.

(d) Tab. IV. Fig. 1. l. l. l. Fig. 2. i. i. i. i. Tab. V. Fig. 1. q. q.

(e) Tab. V. Fig. 1. m.

(f) Tab. V. Fig. 1. i.

(g) Tab. V. Fig. 1. h.

(h) Tab. II. Fig. 3. n.

(i) Tab. IV. Fig. 1. i. Fig. 2. i.

esse judicavi. Hepar (*k*), a diaphragmate (*l*) recedens, deorsum propulsum est. Ventriculus (*m*) oblique versus medium abdomen descendit. A pyloro (*n*) duodenum per transversum tendit ad hepatis marginem infimum (*o*), & vesiculam felleam, hic loci non tantum conspicuam, sed multum prominentem (*p*); inde mox reflectitur (*q*), iterum per transversum abdomen pone mesenterium (*r*) decurrit, & fit jejunum (*s*). Renes demissiori loco apparent (*t*), dexter parte sua laterali externa ossi ileo accumbit, sicque quasi inversus est (*u*).

Ex descripto hactenus, delineatoque, situ duodeni, liquet, egregie digestioni consuluisse providam naturam, designatum, non vero alium, situm notabili huic intestino concedendo; dum enim in determinata sede hæret, progressu suo, maxime flexuoso & incurvo, alimenta ad tempus retinet, efficit, ut cum utraque bile & succo pancreatico intime misceri possint, exquisitissimam digerendorum elaborationem præstat; alimenta enim semidigesta ex ventriculo re-

(*k*) Tab. V. Fig. 2. c. d.
(*l*) Tab. V. Fig. 2. b.
(*m*) Tab. V. Fig. 2. f. f.
(*n*) Tab. V. Fig. 2. g.
(*o*) Tab. V. Fig. 2. h. h. sup.
(*p*) Tab. V. Fig. 2. l.
(*q*) Tab. V. Fig. 2. h. h. inf.
(*r*) Tab. V. Fig. 2. i. i.
(*s*) Tab. V. Fig. 2. k.
(*t*) Tab. V. Fig. 2. n. n. o.
(*u*) Tab. V. Fig. 2. n. n.

recipit, ad tempus retinet, lentius movet, digerentium liquorum admixtionem abſolvit, & alimenta, vere digeſta, ad jejunum propellit (*k*). Hoc autem latiori expoſitione non indiget, omnes enim ferme, qui de functionibus corporis noſtri ſcripſerunt, hæc aſſumſerunt, hæc explicuerunt, quemadmodum etiam probarunt, duodenum, a partibus vicinis, morbo adfectis, ventriculo e ſede dimoto, hepate mole & pondere aucto, veſicula fellea, calculis diſtenta, colo nimis tumente, glandulis meſenterii ſcirrhoſis, rene dextro varie adfecto, lædi, illudque pariter, nimis diſtentum, in dictas, vicinas, partes, malos diverſi generis effectus edere, debere; quæ omnia ex nexu partium inter ſe abunde explicantur.

(*k*) Conf. Clauſſen de ſitu & nexu inteſtini duodeni §. 20. Theſaur. Diſſertat. vol. 3. pag. 286.

CAPUT TERTIUM.

Figurarum Explanatio.

TABULÆ I.

Conſpectus viscerum nonnullorum abdominalium, præcipue duodeni, partiumque, ante hoc inteſtinum decurrentium; reflexo colo, ſublata inteſtinorum tenuium parte longe maxima.

a. a. a. a. Peritonæum, Muſculi, Integumenta abdominis reclinata.

b. Lobus hepatis ſiniſter.

c. c. Lobus hepatis dexter.

d. Ligamentum rotundum lato annexum, & una cum eodem peritonæo reflexo adhærens.

e. Veſicula fellis.

f. f. Colon, quod, in latere dextro abſciſſum, ligatum, margini ſiniſtro thoracis adplicatum eſt.

g. g.

g. g. Mesocolon una cum colo sublatum, & prominenti subtus ventriculo incumbens.

h. Pars ventriculi dextra versus pylorum sese contrahens, mesocolo non tecta.

i. i. Principium duodeni a pyloro.

k. Pars duodeni, quæ a pyloro adscendit.

l. l. l. Pars, quæ juxta hepar c. & renem y. descendit.

m. Curvatura ipsius inferior, ubi sese mesenterio subjicit.

n. Duodenum ex mesenterio emergens, & sub ventriculo, pone mesocolon g. g. abscondito, sese manifestans.

o. o. Pancreas, concavam duodeni partem adimplens, illudque pro parte tegens.

p. p. Mesenterium, inter ventriculum h. & duodenum m. emergens, & ab altera sua, eaque anteriore, lamella, liberatum, ut vasorum decursus pateat.

q. q. Margo sectæ lamellæ anterioris mesenterii.

r. Confluxus mesocoli cum mesenterio.

s. Mesenterii portio ad finem intestini ilei tendens.

t. t. Fimbriæ meſenterii, a quibus reſecta inteſtina tenuia ſunt.

u. Peritonæum, lumborum vertebris inferioribus appoſitum.

v. Meſocoli pars, ad finem coli tendens, & a peritonæo, lumborum vertebris appoſito, enaſcens.

w. Vena meſeraica magna.

x. Arteria meſenterica ſuperior.

y. Ren dexter.

z. Ilei inteſtini finis.

α. Cæcum.

β. β. Appendix vermiformis.

γ. γ. γ. Colon, ſenſim verſus pelvim deſcendens.

δ. Veſica urinaria, diſtenta, & ultra oſſa pubis inſigniter prominens.

ε. ε. Muſculi Pſoæ, quibus accumbunt, prouti ſolent, vaſa varia, non diſtincta, quippe peritonæo tecta.

TABULÆ II.

Fig. 1.

Ventriculi, hepatis, lienis, duodeni ſitus a parte anteriore, una cum vaſis, quæ pone dictum inteſtinum incedunt.

a. a. a. a. Peritonæi, una cum muſculis & integumentis reclinati, lamellæ.

b. b. Hepar.

c. Veſicula fellis.

d. Ligamentum latum & rotundum hepatis.

e. e. Ventriculus.

f. Pylorus.

g. g. g. Duodeni ortus, decurſusque.

h. Jejunum.

i. Lien.

k. k. Meſenterium, a quo inteſtina tenuia abſciſſa ſunt, verſus latus ſiniſtrum reclinatum.

l. Ren dexter.

m. m. Muſculi Pſoæ.

n. Aörta.

o. o. Arteriæ iliacæ.

p. Arteria mesenterica inferior.

r. Vena iliaca dextra.

s. Vena iliaca sinistra.

t. Vertebra lumborum ultima.

u. u. Vasa spermatica.

v. v. Ureteres.

w. Vesica urinaria.

Fig. 2.

Duodeni inter hepar atque renem descensus, decursusque pone mesenterium, sublato ventriculo.

a. a. Ventriculus, sic sursum reclinatus, ut curvatura inferior jam sit superior.

b. b. Curvatura ventriculi major, unde abscissum omentum est.

c. Pylorus.

d. d. d. Duodeni defcenfus juxta hepar h. h. ad renem g., donec fefe fubjiciat mefenterio l.

e. Duodenum e mefenterio exeuns, in jejunum mutatum.

f. Lien.

g. Ren dexter.

h. Hepar.

i. i. Cyftis fellea.

k. k. Mefenterium.

l. Pars mefenterii, quæ ante duodenum apparet, & in qua vena meferaica major & arteria mefenterica confpiciuntur.

m. m. Pancreas, arcum duodeni adimplens, huicque inteftino pro parte impofitum.

Fig. 3.

Interiora ventriculi atque duodeni; fuperficie horum viscerum anteriore, fectione ablata, reclinato hepate, abfcisfa portione mefenterii, quæ ante hoc inteftinum defcendit.

a. a. a.

a. a. a. Hepar, margini thoracis appreſſum.

b. Veſicula fellea.

c. c. Capacitas ventriculi, ejusque ſuperficies poſterior, anteriore parte ſectione ablata.

d. d. d. d. Margo ventriculi ſecti.

e. Cardia.

f. Pylorus, medio diſſectus, ſic ut prominentis valvulæ portio appareat.

g. g. g. Duodenum apertum.

h. Ileum.

i. i. Pancreas, arcum duodeni adimplens.

k. Ren dexter.

l. Lien.

m. m. Pars meſenterii, duodeni infimo margini appoſita, dum ea portio, quæ inteſtinum hoc integit, una cum ejus membranis ablata eſt.

n. Apertura ductus choledochi & pancreatici.

T A-

TABULÆ III.

Fig. 1.

Mesocoli a peritonæo ortus, ejusdem cum mesenterio confluxus; coli nexus cum mesocolo; ilei in cæcum transitus; duodeni ex camera abdominis superiore in inferiorem progressus.

a. Peritonæum, lumbis appositum, versus sinistrum latus tendens, & mesocolon sinistrum formans.

b. b. Mesocolon sinistrum.

b. c. d. Mesocolon transversum, una cum colo sublatum, & ad marginem thoracis expansum.

d. d. Mesocolon dextrum.

e. Mesocoli confluxus cum mesenterio.

f. f. Mesenterium.

g. g. g. Fimbriæ mesenterii, a quibus abscissa tenuia intestina sunt.

h. Ileum.

i. i. Cæcum, cujus appendicula ſic pone hoc inteſtinum erat contorta, ut conſpici hoc in ſitu non potuerit.

k. k. k. k. Colon.

l. l. l. l. Unum ex tribus ligamentis, hoc inteſtinum ſic contrahentibus, ut bene multæ cellulæ producantur.

m. Duodenum, ex ſuperiori abdominis camera in inferiorem penetrans, atque in jejunum deſinens.

Fig. 2.

Meſocoli in externam duodeni tunicam continuatio.

a. Peritonæum, de lumbis ſeparatum, in meſocolon ſiniſtrum abeuns.

b. b. b. Meſocoli, a colo reſecti, pars media.

c. Meſocoli & meſenterii confluxus.

d. d. Meſenterium, verſus latus dextrum, in diverſas plicas compoſitum.

e. Duodenum, e ſuperiori abdominis camera in inferiorem penetrans, meſocoli lamina externa inveſtitum.

Fig. 3.

Fig. 3.

Mesenterium, in externam duodeni tunicam continuatum.

a. Peritonæum, de lumbis separatum, in mesocolon sinistrum abeuns.

b. b. b. Mesocoli, a colo resecti, pars media.

c. c. c. Mesenterium, versus latus dextrum in diversas plicas compositum.

d. Duodenum, e superiori abdominis camera in inferiorem penetrans, nunc sursum reflexum.

e. e. Mesenterii lamella externa duodenum jejunumque investiens.

TABULÆ IV.

Fig. 1.

Ventriculi, hepatis, lienis, duodeni, aliorumque intestinorum, situs a parte posteriore.

a. a. Diaphragmatis partes ſurſum reclinatæ.

b. Oeſophagus per diaphragma ad ventriculum tendens.

c. c. Ventriculus, maxime verſus ſiniſtrum latus expanſus.

d. Hepatis lobus dexter.

e. Vena cava inferior, juxta hepar adſcendens, illudque penetrans.

f. Lien.

g. g. Pancreas, a liene, pone ventriculum, ad duodenum tendens.

h. h. h. Duodenum, pone meſenterium, nudum ſeſe exhibens, a quo abſciſſum peritoneum, quod abit in ipſius membranam externam, & illud tum per priora ſurſum & ſiniſtrorſum veſtit.

i. Faſciculus vaſorum hepaticorum.

k. Radix meſenterii a lumbis ſeparata.

l. l. l. Meſenterium, infra duodenum ſeſe rurſus manifeſtans.

m. m. m. &c. Inteſtinorum tenuium circumvolutiones.

n. n. Coli pars ad pelvim tendens. De inteſtinis craſſis nil porro oculis ſeſe obtulit.

Fig. 2.

Fig. 2.

Earundem partium conſpectus lateralis.

a. a. Diaphragmatis partes ſurſum reflexæ.

b. Oeſophagus per diaphragma ad ventriculum tendens.

c. Ventriculus.

d. d. Hepar.

e. Vena cava inferior, juxta hepar adſcendens, illudque penetrans.

f. Faſciculus vaſorum hepaticorum.

g. g. g. Duodenum, pone meſenterium, nudum.

h. Meſenterii radix, a lumbis abſciſſa.

i. i. i. i. Meſenterium, infra duodenum, ſeſe rurſus monſtrans.

k. k. k. k. Inteſtina tenuia.

l. l. Lien.

m. m. m. Pancreas.

TABULÆ V.

Fig. 1.

Eædem partes, quas Tab. IV. Fig. 1. monſtrat, aliæque, quæ dicta figura non adeo facile conſpiciuntur, a poſterio-re exhibitæ.

a. a. Diaphragmatis partes, ſurſum reclinatæ.

b. Oeſophagus, per diaphragma ad ventriculum pene-trans.

c. Ventriculus, pro parte liene tectus, ſeſe verſus latus ſiniſtrum expandens, ſic tamen, ut hoc in latere portio he-patis, in infante ſemper inſignem molem habentis, conſpi-ciatur.

d. d. d. Hepar.

e. Vena cava inferior, juxta hepar adſcendens, illudque viſcus demum intrans.

f. Lien.

g. Veſiculæ felleæ, collapſæ, portio.

h. Ductus choledochus.

i. Arteriæ cœliacæ ramus dexter, hepaticus.

k. Me-

k. Mesenterium, hic a lumbis resectum, versus anteriora incedens, dein infra duodenum sese rursus monstrans. q. q.

l. l. l. Pancreas, a liene, pone ventriculum, ad duodenum accedens.

m. Vena portarum, jam jam hepar ingressura.

n. Ramus venæ portarum a liene juxta pancreas procedens.

o. o. o. Duodenum, pone mesenterium decurrens, & nudum sese monstrans.

p. p. p. Intestina tenuia.

q. q. Mesenterium, infra duodenum rursus conspicuum.

r. r. r. Glandulæ, per mesenterium dispersæ, hoc in corpore admodum conspicuæ.

s. s. t. t. v. v. v. w. w. w. x. x. y. Colon. Hoc, ex cæco enatum s. s., adscendens ante renem dextrum ad hepar, per anteriora abdominis decurrebat, sic ut ab hepate ad pelvim fere descenderet, inde ad lienem adsurgens curvaturam magnam faceret, hoc in loco insigniter contractum; tum in sinistro latere infra lienem sese monstrabat, parum dilatatum t. t.; dein, rursus contractum, versus medium abdominis

ten-

tendebat, & adſcendendo anſam quaſi formabat. v. v. v.; porro multo magis dilatatum a ſiniſtro latere verſus dextrum progrediebatur w. w. w.; iterum verſus ſiniſtrum latus reflectebatur x. x. & denique in inteſtinum rectum y. definebat.

Fig. 2.

Addita hæc ultima figura eſt, ut pateat, qualem mutationem ſubeat inteſtinum duodenum, morboſo in ſtatu, exhibet quippe Hepatis, Ventriculi, Duodeni, Renum, aliarumque partium ſitum in cadavere, cujus ſpina dorſi, thoraxque, multum a naturali ſanoque recedebant ſtatu.

a. a. a. a. Peritonæi, una cum muſculis & integumentis diſſecti, reclinatæ lamellæ.

b. Diaphragma, hic loci non facile ſeſe monſtrans, ſed ob depulſum verſus cavum abdominis hepar nunc maxime conſpicuum.

c. Hepatis lobus ſiniſter.

d. Lobus dexter hepatis.

e. Li-

e. e. e. Ligamentum latum hepatis, quod, a diaphragmate descendens, insignem latitudinem habet ob hepar, maxime depulsum, & in reclinatam peritonæi, cujus propago est, lamellam evanescit.

f. f. Ventriculus.

g. Pylorus.

h. h. h. h. Duodenum, quod a pyloro per transversum abdomen tendit ad hepatis marginem infimum, & vesiculam felleam, inde reflectitur, & per transversum abdomen, ductu præcedenti parallelo, ad sinistrum latus vergit.

i. i. Mesenterii, pone quod duodenum decurrebat, abscissi margo.

k. Jejunum.

l. Vesiculæ felleæ fundus, insigniter prominens, & insolito loco sese monstrans.

m. Pancreatis portio.

n. n. Ren dexter, ossi ileo appressus, & peculiarem situm habens, sic ut hilus superiora spectet.

o. Ren sinister.

p. p. Peritonæum vafis, mufculis, partibusque aliis, hic loci fitis, appofitum, unde illæ, in Tab. II. Fig. 2. exhibitæ, diftingui non facile poffunt.

q. q. Ureteres, a renibus verfus veficam defcendentes, peritonæo etiam tecti.

r. r. Offium innominatorum interiora, iisque accumbentes iliaci interni mufculi.

s. Capacitas pelvis.

t. t. Mufculi Pfoæ, a lumbis juxta latera pelvis defcendentes.

F I N I S.

Apud P. v. d. EYK et D. VYGH, Proſtant.

EDUARDI SANDIFORT Obſervationes Anatomico-Pathologicæ. Liber primus. Lugduni Batavorum. 1777. Liber ſecundus. 1778. Liber tertius. 1779.

Apud Eosdem, atque S. et J. LUCHTMANS.

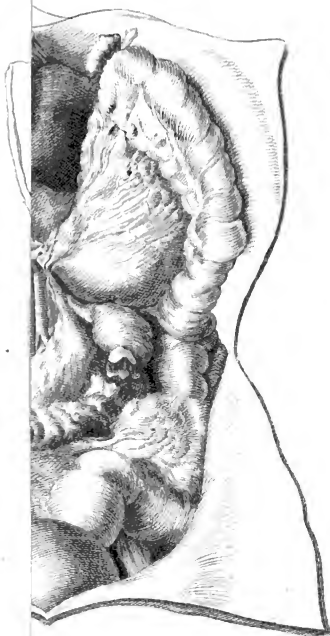
Theſaurus Diſſertationum, Programmatum, aliorumque Opuſculorum ſelectiſſimorum, ad omnem medicinæ ambitum pertinentium. Collegit, edidit, & neceſſarios indices adjunxit EDUARDUS SANDIFORT. Vol. I. II. III.

BIBLIOPEGO.

Tabulæ omnes sic collocandæ, pone earundem explanationem, ut Tab. I. huic paginæ opponatur.

AAN DEN BOEKBINDER.

Alle de plaaten moeten, agter derzelver *verklaaring*, zoo geplaatst worden, dat Tab. I. tegen over deeze bladzyde kome.

A. Dolfen delineavit

R. Mays omnes sculpsit

